

POSTANOWIENIE

Dnia 13 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z wniosku T.S. i A.S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.
o ubezpieczenie społeczne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 13 czerwca 2019 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczyni A.S. od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 11 kwietnia 2018 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...], wyrokiem z dnia 11 kwietnia 2018 r., zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w S. z dnia 21 listopada 2017 r. i oddalił odwołanie ubezpieczonej od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 27 lipca 2017 r., stwierdzającej, że A.S. nie podlega ubezpieczeniu społecznemu jako pracownik u płatnika składek „E.” – T.S. od dnia 22 marca 2017 r.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, ubezpieczona i płatnik składek od marca 2017 r. prowadzą wspólne gospodarstwo domowe (współpracują w załatwianiu codziennych spraw związanych z prowadzeniem domu). Z tej racji tytułem ubezpieczenia społecznego A.S. może być podstawa wskazania w art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 963, dalej ustawa systemowa), a nie umowa o

pracę. Tego rodzaju wykładnię potwierdza judykatura Sądu Najwyższego (zob. wyrok z dnia 4 marca 2008 r., III UK 65/07, LEX nr 459314).

Z tych przyczyn Sąd Apelacyjny orzekł w myśl art. 386 § 1 k.p.c.

Wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżył w całości pełnomocnik odwołującej się, domagając się jego uchylenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał, że jest ona oczywiście uzasadniona z uwagi na naruszenie art. 8 ust. 11 ustawy systemowej, przez dokonanie wykładni pojęć „wspólne gospodarstwo domowe”, osoby współpracującej z osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność” bez uwzględnienia celu tego unormowania i zaniechania wnikliwych ustaleń faktycznych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie może być przyjęta do merytorycznego rozpoznania. Wykazanie podnoszonej w skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) – jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – wymagałoby przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859). Podczas, gdy dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania – z uwagi na jej oczywistą zasadność w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. – niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r.,

I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364).

Sekwencja zdarzeń procesowych, jakie miały miejsce w przedmiotowej sprawie, nie przekonuje na rzecz poglądu prezentowanego przez autora skargi kasacyjnej. Spór o tytuł ubezpieczenia społecznego (umowa o pracę czy współpraca przy prowadzonej działalności gospodarczej) wymaga zakwalifikowania w sensie techniczno-prawnym szeregu ujawnionych okoliczności faktycznych. Wyrażenie to nie zostało zdefiniowane ani w ustawie systemowej, ani w ustawie z dnia 19 listopada 1999 r. – Prawo o działalności gospodarczej (Dz.U. Nr 101, poz. 1178 ze zm.), ani w ustawie z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (jednolity tekst: Dz.U. 2017 r., poz. 2168 ze zm.). Jego wykładni musiały dokonać sądy w swoim orzecznictwie. W wyroku z 6 stycznia 2009 r., II UK 134/08 (OSNP 2010 nr 13-14, poz. 170, OSP 2011 z. 4, poz. 34) – Sąd Najwyższy przyjął, że cechami konstytutywnymi pojęcia „współpraca przy prowadzeniu działalności gospodarczej” w rozumieniu art. 8 ust. 11 ustawy systemowej są występujące łącznie: a) istotny dla działalności gospodarczej ciężar gatunkowy działań osoby współpracującej, które nie mogą mieć charakteru wtórnego; b) bezpośredni związek tych działań z przedmiotem działalności gospodarczej; c) systematyczność, stabilność i zorganizowanie oraz d) znaczący czas (długotrwałość) i częstotliwość podejmowanych prac. Przytoczona sądowa wykładnia art. 8 ust. 11 ustawy systemowej została ukształtowana i zaakceptowana w orzecznictwie (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 20 maja 2008 r., II UK 286/07, OSNP 2009 nr 17-18, poz. 241; z dnia 23 kwietnia 2010 r., II UK 315/09, LEX nr 604215; z dnia 18 maja 2017 r., I UK 215/16, LEX nr 2329474; z dnia 13 lipca 2017 r., III UK 181/16, LEX nr 2375932). Ocena, czy pomoc świadczona przez małżonka może być uznana za współpracę przy prowadzonej działalności wymaga zbadania stanu faktycznego nie tylko w zakresie charakteru i rodzaju czynności podejmowanych przez członka rodziny, lecz także czasu potrzebnego na ich wykonanie (w skali dnia, tygodnia, miesiąca), ich znaczenia i wartości dla prowadzonej działalności, a także zorganizowania i powiązania z działalnością gospodarczą.

W tym kontekście skarżący nie wykazał ustawowej podstawy przedsądu, skoro opiera się ona na wnioskowaniu o zbyt powierzchownej wykładni prawa, a więc usiłuje przekierować spór na ocenę dowodów, która w postępowaniu kasacyjnym nie stanowi istotnego paradygmatu. Sąd Apelacyjny wyjaśnił powody, dla który uznał, że w sprawie mamy do czynienia z sytuacją opisaną w art. 8 ust. 11 ustawy systemowej. Odmienne zapatrywanie na tego rodzaju subsumpcję prawną, nie realizuje podstawy z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., bowiem opiera się na rezultacie przewidzianym przez prawo, który został osiągnięty z wykorzystaniem właściwego instrumentarium prawnego (zasada swobodnej oceny dowodów, wnioskowanie oparte na zasadach logicznego rozumowania, bez atypowej argumentacji i skrajnych domniemań). Wszak fakt wykonywania pracy nie był sporny, zaś od osoby współpracującej nie wymaga się aż takiego zaangażowania i dyspozycji, jak od osoby prowadzącej działalność gospodarczą. Położenie akcentu na zmiany miejsca zamieszkania płatnika składek oraz fakt, że w przeszłości mama (A.S.) pomagała już przy obsłudze zwierząt, nie sposób w sprawie doszukać się elementarnego naruszenia prawa.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł w myśl art. 398⁹ § 2 k.p.c.